

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____
менеджменту та оподаткування
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної комісії зі спеціальності 073 «Менеджмент»
(назва комісії)

_____
(підпис) Н.С. Краснокутська
(ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка бізнесу
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність 073 Менеджмент
(шифр і назва)

спеціалізація 07304 Бізнес-адміністрування
(шифр і назва)

вид дисципліни професійна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання денна
(денна / заочна)

Харків – 2017 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни Оцінка бізнесу
(назва дисципліни)

Розробники:

проф., д.е.н, Краснокутська Н.С.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

менеджменту та оподаткування
(назва кафедри)

Протокол від «_____» _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____ Краснокутська Н.С.
(назва кафедри) (підпис) (ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Назва випускової кафедри менеджменту та оподаткування

Завідувач кафедри _____ Краснокутська Н.С. _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

« _____ » 20__ p.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протокол у	Підпис завідувач а кафедри	Підпис голови НМК (для дисциплін загальної підготовки та дисциплін професійної підготовки за спеціальністю) або завідувача випускової кафедри (для дисциплін професійної підготовки зі спеціалізації, якщо РПНД розроблена не випусковою кафедрою)

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: отримання глибоких знань про закономірності, принципи та методологію оцінки бізнесу, оволодіння прикладним інструментарієм оцінки ринкової вартості підприємств.

Компетентності:

- 1) здатність визначати роль оцінки бізнесу та розуміти принципи її організації та проведення;
- 2) здатність здійснювати класифікацію видів вартості підприємства;
- 3) здатність застосовувати методологічні підходи і принципи оцінки вартості сучасних підприємств;
- 4) здатність обирати релевантні методи оцінки вартості підприємства;
- 5) здатність проводити оцінку вартості бізнесу та його майнових складових;
- 6) здатність формувати звітність з оцінки бізнесу.

Результати навчання:

- 1) працювати з різними джерелами правової, ринкової та фінансової інформації та робити узагальнення;
- 2) організовувати та вести аналітичну роботу під час обґрунтування вартості бізнесу;
- 3) демонструвати навички використання різних методичних підходів до оцінки бізнесу;
- 4) встановлювати вимоги до організації оцінки вартості бізнесу та підготовки аналітичного звіту за її результатами;
- 5) демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Економіка підприємства; Фінанси підприємства; інвестування	Дисципліни другого (магістерського) рівня вищої освіти

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари		Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік	Екзамен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	120/4	32	88	16	X	16	РЕ	1	Зал.	X

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 27%.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
1	Л	2	Змістовий модуль № 1	1-4, 7, 8
2	ПЗ	2	<u>Тема 1.</u> Теоретичні основи оцінки бізнесу	
3	Л	2	<u>Тема 2.</u> Методичний інструментарій оцінки бізнесу	1-4, 5, 6
4	ПЗ	2		
5,6	Л	4	<u>Тема 3.</u> Оцінка вартості нерухомого майна	1-4, 6, 9, 14
7,8	ПЗ	4		
9	Л	2	Змістовий модуль № 2	1-4, 6, 12, 13
10	ПЗ	2	<u>Тема 4</u> Оцінка вартості машин і обладнання	
11	Л	2	<u>Тема 5.</u> Оцінка нематеріальних активів	1-6, 11, 13
12	ПЗ	2		
13,14	Л	4	<u>Тема 6.</u> Сучасні методичні підходи до оцінки	1-6, 10, 12
15	ПЗ	2	вартості бізнесу	
16	ПЗ	2	Контрольна робота	
			...	
Разом (годин)		32		

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	32
2	Підготовка до практичних (семінарських) занять	32
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	8
4	Виконання індивідуального завдання:	16
5	Інші види самостійної роботи	
	Разом	88

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

підготовка рефератів і доповідей на науковій студентській конференції
(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1	Нормативне забезпечення оцінної діяльності в Україні.	16
2	Переваги й недоліки вартісної концепції оцінки підприємства.	16
3	Зміст основних факторів, що впливають на формування вартості підприємства.	16
4	Необхідність застосування функцій грошової одиниці при оцінці вартості підприємства.	16
5	Методи розрахунку коефіцієнтів капіталізації: їх зміст, сфера застосування та порівняльна характеристика.	16
6	Методи розрахунку ставок дисконту: їх зміст, сфера застосування та порівняльна характеристика.	16
7	Ризики й невизначеність під час оцінки ринкової вартості підприємства.	16
8	Нерухоме майно як складовий елемент цілісного майнового комплексу підприємств.	16
9	Сутність і специфіка нормативної та експертної грошової оцінки землі.	16
10	Зарубіжний досвід використання методів доходного підходу до оцінки нерухомості.	16
11	Витратні методики оцінки вартості землі, будівель і споруд: зміст і сфера застосування.	16
12	Умови застосування та особливості порівняльного підходу до оцінки вартості нерухомого майна	16

13	Міжнародні підходи до вирішення проблеми ідентифікації об'єкта оцінки вартості машин і обладнання.	16
14	Сфери застосування одиничної, групової та системної оцінки машин і обладнання.	16
15	Особливості застосування різних методичних підходів в процесі оцінки вартості машин і обладнання.	16
16	Взаємозв'язок понять «інтелектуальна власність», «нематеріальні ресурси», «нематеріальні активи».	16
17	Переваги та недоліки різних методичних підходів до оцінки вартості нематеріальних активів підприємства.	16
18	Зарубіжний досвід оцінку вартості ділової репутації підприємства.	16
19	Особливості та методичні підходи до оцінки вартості ліцензій і патентів.	16
20	Оцінка вартості нематеріальних активів у франчайзингових угодах підприємств	16
21	Сучасний зарубіжний досвід оцінки вартості бізнесу на основі методів доходного підходу.	16
22	Механізм формування вартості підприємства на основі доходного підходу до його оцінки.	16
23	Проблеми й особливості використання методу дисконтованих грошових потоків для оцінки вартості вітчизняних підприємств.	16
24	Проблеми й особливості використання методів порівняльного підходу до оцінки вартості вітчизняних підприємств.	16
25	Особливості та сфера застосування майнового підходу до оцінки вартості вітчизняних підприємств.	16
26	Організація моніторингу поточних можливостей підприємства.	16
27	Моделювання вартості підприємства з використанням доходного підходу.	16
28	Проблеми й особливості оцінки вартості підприємств-банкрутів.	16
29	Закордонний досвід здійснення реструктуризації підприємств.	16
30	Необхідність і специфіка реструктуризації вітчизняних підприємств	16
	Сучасний зарубіжний досвід оцінки вартості бізнесу на основі методів доходного підходу.	

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формування сучасного фахівця з менеджменту, а також вирішення найбільш типових ситуацій майбутньої професійної діяльності, використовуються різні форми активного навчання. До них належать

комплексні контрольні завдання, ситуаційні задачі, аналіз конкретних виробничих ситуацій, ділові ігри, різні форми індивідуальної роботи студентів. Під час викладання навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: семінари-дискусії, проблемні лекції та ситуаційні завдання.

Семінар-дискусії передбачають обмін думками та поглядами студентів щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ситуаційне завдання є однією з найбільш ефективних і доступних з точки зору організації навчального процесу форм активних методів навчання. Суть його полягає у виявленні ситуації на певний момент функціонування проекту чи плану інвестицій).

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вхідний контроль застосовується з метою з'ясування рівня знань студентів з дисциплін, які є базовими для вивчення даної. Проводиться на початку вивчення дисципліни шляхом усного опитування.

Поточний контроль проводиться на кожному аудиторному занятті у формі усного опитування, виступів студентів, тестування, виконання розрахункових і індивідуальних завдань, а також перевірки виконання студентами самостійних робіт за темами навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку, що полягає в оцінці засвоєння студентами знань за результатами контрольної роботи. Залік передбачає виконання письмової контрольної роботи з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем навчальної дисципліни. Письмова контрольна робота може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести, виконання розрахункових завдань.

Оцінювання навчальних досягнень студентів за всіма видами навчальних робіт проводиться за **поточним та підсумковим контролем**. Для оцінки роботи студента протягом семестру підсумкова бальна оцінка розраховується як сума оцінок за різні види занять (лекційні, практичні, самостійна робота) та контрольні заходи (табл. нижче).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Для оцінювання інтегрованих знань студентів із кожного модуля (навчальної дисципліни) із обов'язковим переведенням цих оцінок у національну шкалу (з виставленням національної семестрової оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно” чи „незадовільно”) та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Академічні успіхи студента визначаються за допомогою критеріїв

та системи оцінювання знань та умінь студентів, яка використовується в НТУ “ХПІ” (табл. 1)

Таблиця 1 - Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 ... 100	A	відмінно
82 ... 89	B	добре
74 ... 81	C	
64 ... 73	D	задовільно
60 ... 63	E	
35 ... 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 ... 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальна сума балів, складається з частини основних балів та частини додаткових балів:

1) з основних (60 балів):

- відвідування студентами лекційних занять;
- активна участь студентів на практичних і семінарських заняттях (складання теоретичного матеріалу);
- виконання та зарахування самостійних робіт;
- виконання індивідуальних завдань;

2) додаткових (40 балів):

- комплексна контрольна робота;

Розрахунок кількості балів з дисципліни наведено в табл. 2.

Таблиця 2 – Визначення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни

За що можна отримати бали		Кількість балів	Максимально можлива кількість балів
Відвідування лекцій	8 занять	max 1	8
Поточна робота на практичних і семінарських заняттях	7 занять	max 2	14
Виконання самостійних робіт	5 робіт	max 4	20
Звіт за результатами виконаних індивідуального завдання	2 завд.	max 9	18
Залік		max 40	40
Усього			100

За несвоєчасне виконання індивідуального завдання та складання контрольної роботи кількість балів не може перевищувати 50 % від максимально можливої.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. / Н. С. Краснокутська. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
2	Маркус Я. І. Посібник з оцінки бізнесу / Я. І. Маркус. – К. : Міленіум, 2004. – 320 с.
3	Оценка бизнеса: учебник / Под ред. А.Г. Грязновой, М.А. Федотовой. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 736 с.
4	Яшкіна Н.В. Оцінка бізнесу : навч. посіб. / Н. В. Яшкіна. – К. : ТОВ «Аперта», 2010. – 440 с.

Допоміжна література

5	Валдайцев С. В. Оценка бизнеса и инновации / С. В. Валдайцев. – М. : Филин, 2006. – 486 с.
6	Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
7	Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12 липня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 47.
8	Національний Стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. № 1440.
9	Про затвердження «Методики оцінки вартості майна» : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 № 1891

Інформаційні ресурси в інтернеті

10	Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua .
11	Сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : www.me.gov.ua .
12	Офіційний сайт Українського товариства оцінювачів. – Режим доступу: http://uto.com.ua
13	Офіційний сайт Фонду державного майна України. – Режим доступу: http://www.spfu.gov.ua
14	Офіційний сайт землевпорядників України. – http://www.zemres.com .
15	Сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua .
16	Офіційний сайт журналу www.kontrakty.com.ua - газета "Контракты"
17	Українська мережа новин «Korrespondent.net». – Режим доступу : www.korrespondent.net .